

Isten és világa

Nem csak az befolyásolja az életünket, hogy milyen képünk van Istenről, hanem az is, hogy milyen képünk van a világról, illetve Istennek a világgal való kapcsolatáról. Nem mindegy, hogy a világ "magától van", vagy képtelenség róla Istentől függetlenül beszélni. Ha valóságghú világképre vágyunk, Istenre szorulunk, akitől a világ van:

- eleve azért keressük Istent, mert a világ elárulja létét és közelségét, végtelen hatalmát és természetét (Róm 1:20), csodálatos voltát (Zsolt 19:2-7, Jób 38), gondviselő jóságát (Mt 5:45, Csel 14:17, 17:25-27)
- de ami a részleteket és az összképet illeti, különleges kinyilatkoztatásra szorulunk (Biblia)
- csak a megismert Istenbe vetett hit által fogjuk fel, és fogadjuk el, hogy Isten teremtette a világokat (Zsid 11:3).

1. Isten az egész világ teremtője

- Egyedül teremtette (Zsolt 102:26, Ézs 45:12, Zsid 1:10, Csel 4:24, 7:50).
- A szavával teremtette (1Móz 1:3, Zsolt 33:9, Ézs 48:13, Jn 1:1-3, Zsid 1:3, 2Pt 3:5).
- A semmiből teremtette (Róm 4:17, Zsid 11:3).

Megjegyzés: a Biblia a teremtést egyszerűen tényként közli; a világ nem eleve meglévő, örök anyagból készült, és nem is őserők harcának, megtermékenyítő aktusának, szervező munkájának vagy a véletlennek a terméke.

2. Isten a világ fenntartója is

- A világot aktív gondviseléssel fenntartja (Zsolt 104:24-30, Zsid 1:3, Mt 10:29-30, 1Pt 5:7, 2Pt 3:7).
- Jelként természetfeletti csodákat is tesz (2Móz 14:21-22, 2Kir 4:2-6, Lk 1:31-35, Csel 2:43).
- Minden élőlény élete tőle függ (Jób 12:10, Csel 17:25, 1Tim 6:13).
- Egyszer özönvízzel pusztította el az emberiséget, mert az odáig süllyedt a bűnben (1Móz 6-9. fejj. Mt 24:37-39, 1Pt 3:20, 2Pt 3:6-7).

Megjegyzés: Isten a teremtés után nem hagyta sorsára a világot, mint ahogy a deizmus vallja.

3. Isten és a világ viszonya

- Isten egyfelől a fizikai világon kívül áll (Zsolt 115:3, Ézs 66:1, Mt 6:9, Csel 7:48-50), hiszen már létezett a világ megteremtése előtt is.
- Isten másfelől a világot belülről áthatja (Zsolt 139:1-12, Jer 23:24, Csel 17:27-28, Mt 28:20).

Megjegyzés: Isten nem fér bele a világba (Ézs 66:1, 1Kir 8:27, Csel 17:24), tehát Isten a világgal nem azonos, és a világ neki nem is része (ez panteizmus vagy panenteizmus lenne).

4. A világ Isten világa

- A világ Isten tulajdona (Zsolt 24:1, 50:12 1Kor 10:26), *érte* van (Róm 11:36, Kol 1:16).
- Minden Isten dicsőségére lett teremtve (Ézs 43:7), hogy visszatükrözze csodálatos voltát (Róm 1:20).
- Isten az Úr a mennyben és a földön egyaránt (5Móz 4:39, Zsolt 113:5-6, Mt 6:10).

Megjegyzés: Isten semmiben nem szorult rá, hogy teremtsen, mégis megtette; Isten nem csak egy-egy város, terület vagy földrész, bolygó vagy csillag, erő vagy elem stb. istene, mint a pogány istenek.

5. Isten örült annak, amit teremtett

- Csodálatosan megtervezte és gazdagon ellátta (Péld 3:19-20, Jer 10:12).
- Nagyon jónak nevezte, és gyönyörködött benne (1Móz 1:31, Jób 38:7 vö. Zsolt 104:31).
- A teremtmények dicsőítik Istent (Zsolt 19:2-5, 92:5-5, 148:1-13, Neh 9:6).
- Minden Isten által teremtett dolog jó, ezért hálaadással élhetünk vele (1Tim 4:4).
- A fizikai világ csak Ádám és Éva bukása óta romlott meg (1Móz 3:17-18), akkor hiábavalóság és romlandóság alá vettetett, és azóta is szabadulásra vár, a hívőkkel együtt (Róm 8:18-23).

Megjegyzés: Isten világa a bűn okozta romlás ellenére is csodálatos.

6. A világ sorsa Isten kezében van

- A világnak kezdete és vége, létének oka és célja is van.
- Egyfelől úgy tűnik, "örökre", tehát – a héber kifejezés értelme szerint – "beláthatatlan ideig" fennmarad

(Zsolt 78:69, 104:5, Jób 38:2), mert természeti törvényei olyan megbízhatók (1Móz 1:14, 8:22, 3Móz 26:4, Jer 31:35, Mt 6:28-30), illetve mert a messiási Királyság idejére a föld meg fog újulni (Ézs 11:6-9).
- Másfelől, egyszer el fog tűnni (Ézs 51:6, Mt 5:18, 2Kor 4:18), mert Isten új eget, új földet teremt (Ézs 65:17, 2Pt 3:10-13, Jel 20:11, 21:1), és végül "Isten lesz minden mindenekben" (1Kor 15:28).

Megjegyzés: a bibliai világnak szerint a jelenlegi világ nem örök; másfelől a világ nem kaotikus, nem a véletlen uralja, amint a materialista evolúciótan és a káoszelmélet vallja.

7. A világnak két része van

Két világ van: egy látható és egy láthatatlan (Zsid 11:3, Róm 1:20, Lk 16:26, 2Kor 4:18). A bibliai szóhasználatban (lásd Fil 2:10)

- a föld "fölött" van (Csel 1:10) a "mennye" / "egek" (héber: *sammájim*, görög: *uranoi*); a kifejezés többszáma egyfelől lehet héber nyelvi eszköz (a többszám elvont fogalmat is kifejezhet), másfelől a rabbinikus teológiában az "egek" tkp. rétegek: az "első ég" a madaraké, a "második ég" az angyaloké, a "harmadik ég" Istené (vö. 2Kor 12:2)

- a föld "alatt" van (Mt 11:23) az "alvilág" / "pokol" (héber: *seól*, a "kérdéses [hely]", görög: *hádész*, a "láthatatlan [hely]"); a *seól* egyaránt utal a holt lelkek hazájára és a sírra

A "túlvilág" (a menny és az alvilág) valószínűleg nem a fizikai világon "túl" vagy "a fölött" van; a látható és a láthatatlan világ valamilyen módon egymásba foglaltan létezik (ezért jelenhetnek meg egyszer csak angyalok, ezért hallja Isten a gondolatainkat stb.)

Megjegyzés: a bibliai világnak szerint a csillagok nem sorshatalmak, mint az ókori vallásokban és az asztrológiában, hanem fizikai tárgyak, amelyeknek gyakorlati rendeltetésük van (lásd 1Móz 1:14-19).

8. A menny és az alvilág

- a láthatatlan világ felépítéséről keveset tudunk, de világos, hogy két elkülönített területe létezik

- a halottak lelkei – az alapján, hogy igazak vagy bűnösök – két külön területen vannak: "fent" a mennyben Isten és az igazak lelkei vannak (Lk 16:22, 2Kor 12:2,4, Jel 6:9, 7:9); "lent" az alvilágban (*seól* / *hádész* = pokol) a bűnösök lelkei vannak, illetve az alvilág egy "szakadékában" bukott angyalok (2Pt 2:4, Júd 6)

- az emberi lelkek számára a menny és az alvilág között nincs átjárás (Lk 16:26 vö. Zsid 9:27), ahogy az alvilág és a látható között sincs (Jób 10:21).

Megjegyzés: a biblia nem említ semmiféle "purgatóriumot", egy menny előtti, átmeneti, lélektisztító túlvilági helyet (ez az elképzelés sokkal későbbi eredetű).

9. A teremtett világ lakói

A látható és a láthatatlan világnak egyaránt vannak lakói, nem csak a láthatónak:

- a látható világ lakói a különféle növények, állatok és az ember (lásd biológia!)

- a láthatatlan világ lakói az angyalok, kerúbok, szeráfok és a démonok (lázado angyalok)

- az élőlények mind külön létformákat alkotnak; egyik sem változik át egy másikká: állatból nem lesz ember, emberből nem lesz angyal stb.